

Preek 22 november 2020; ds. Jan van der Wolf

NIEMAND WORDT VERGETEN

Bijbellesing: 1 Thessalonicenzen 4:13-18

Geliefde gemeente van de Heer,

Ooit sprak ik een beeldhouwer. Hij vertelde dat zijn eigen vader hem een bijzondere opdracht had gegeven. Zijn vader had hem gevraagd een grafsteen voor hem te maken. Het moest een ronde steen worden. Want die kon weggerold worden. Zoals de steen voor het graf van Jezus. Geen rechthoekige steen als een definitieve afsluiting, maar een ronde als een opening naar nieuw leven. Als symbool van een leven voorbij de dood. De ronde steen was intussen klaar. Die lag in de tuin van de zoon te wachten ... Want de vader was nog springlevend.

Is er een leven voorbij de dood? Dat was ook een vraag voor Christenen in Thessaloniki. Paulus was daar geweest en had verkondigd dat Jezus Christus terug zou komen om alles nieuw te maken. Met de gedachte dat dat wel eens heel snel zou kunnen gebeuren. De toekomst van de Heer stond voor de deur. Het zou elk ogenblik kunnen gebeuren. Men leefde sterk met de zinderde spanning van deze *Nah-erwartung*. Deze spreekt ook uit veel andere teksten in het Nieuwe Testament. Maar steeds meer kwam men erachter dat dat nog wel even zou duren. Intussen zijn we 2000 jaar verder. Maar in Thessaloniki leefde men daar nog sterk mee. Intussen waren er ook mensen overleden. Dat leverde naast verdriet ook onrust op. Jezus komt snel terug. Maar zullen onze gestorven geliefden daar wel in delen? Vallen zij niet tussen wal en schip? Dat was de bange vraag.

Pastoraal gaat Paulus er in zijn brief op in. "Ik wil jullie niet in het ongewisse laten over de ontslapenen. Je hoeft niet te treuren alsof er geen hoop is." Hij wil de onzekerheid wegnemen. In die woorden Paulus zitten twee dingen: Paulus noemt de doden slapenden. Dat is een beeld dat vertelt dat er ook weer een wakker worden is. Op grafstenen zie je vaak staan: Hier rust en dan de naam. Daar zit datzelfde in. Het tweede is dat we niet hoeven treuren zonder hoop. Je kunt verdriet hebben zonder hoop, en je kunt treuren met hoop. Het verdriet is even groot, maar het heeft een andere gerichtheid. Ik heb het vaak mensen horen zeggen: "Mijn man is overleden, ik mis hem verschrikkelijk. Zijn lijden is voorbij en ik geloof dat hij geborgen is bij God." Het verdriet is niet minder, maar het heeft een perspectief. Het is niet hopeloos.

Paulus gaat verder. Hij zegt: "Want als je gelooft dat Jezus Christus gestorven is en opgestaan, dan moet je ook geloven dat God de doden naar zich toe zal leiden." En er staat bij: dóór Jezus. Dat roept een vraag op: Geldt dit nu alleen voor mensen die in Jezus ontslapen zijn? Of is bedoeld dat door Jezus alle mensen bij God terecht zullen komen?

Jezus, die vanaf het kruis bad: Vader vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen. En daarmee de hele wereld omarmde. En God die dat gebed verhoorde door Hem te doen opstaan. Zo gezien heeft Jezus de hele mensheid met zich meegetrokken door de dood heen naar de opstanding. Hoe zit dat? Geldt het voor de hele wereld of alleen voor mensen die in Jezus Christus geloven? Misschien moeten we die vraag maar laten staan.

Paulus is nog niet uitgesproken. Hij gaat verder met een woord van de Heer. Op de één of andere manier heeft hij wat hij wil zeggen van Jezus Christus vernomen. Dit woord zegt: Eerst zullen onze gestorven mensen opstaan. En daarna mogen wij levenden komen. Dat roept veel vragen op.

Hoe gaat dat dan? Gaan er graven open? Je moet er maar niet al te concreet over nadenken. Want volgens mij ligt de pointe ergens anders. Het gaat Paulus om de vereniging van alle mensen: van doden en levenden. Er raakt niemand tussen wal en schip. Er zal een totale vereniging plaatsvinden. Als de bazuin zal klinken komt Jezus Christus uit de hemel en de gestorvenen en de levenden zullen hem samen opwachten. Niet om dan met z'n allen naar de hemel te gaan. Maar hem binnen te halen en samen terug naar de aarde te gaan. Dat staat er niet, maar dat is verondersteld. De nieuwe hemel en de nieuwe aarde waarop gerechtigheid woont.

In apocalyptische beelden – over een bazuin en een aartsengel - vertelt Paulus dit. En je moet je altijd afvragen: wat is het eigenlijke punt van deze beeldtaal. Want je kunt ook snel zeggen: dat kan ik allemaal niet geloven. Wat wil Paulus nou eigenlijk zeggen? Dat zegt hij in één zinnetje. “Dan zullen wij altijd met Hem zijn.” De vereniging met God en met elkaar, daar gaat het om. Niemand raakt tussen wal en schip. Niemand raakt verloren. Niemand wordt vergeten. Want Jezus brengt iedereen bij elkaar, doden en levenden.

De dood brengt scheiding. Soms kunnen we er vrede mee hebben. Soms is het onaf en zijn er rafels. Het is niet afgehecht. “Maar dan zullen wij – doden en levenden – met Hem zijn” in een nieuwe heelheid. Met deze woorden probeert Paulus bij de mensen in Thessaloniki de onrust weg te nemen. Sterker nog, hij wil dat ze elkaar hiermee bemoedigen: Troost elkaar met deze woorden (vs 18).

Troost - heb ik van professor Ter Horst geleerd - heeft twee elementen. Dat is nabijheid. Dat wij er voor elkaar zijn, ook al weet je niets te zeggen. Maar ook perspectief. Uiteindelijk zal Jezus Christus iedereen bij elkaar brengen. Want wij hebben verdriet, maar niet alsof er geen hoop zou zijn.

Amen